

GÖTEBORGS UNIVERSITET
Institutionen för svenska språket

”Språkrådet fånar sig rätt ofta vad gäller Nyordslistan.”

[VERB_{Adj} refl]

Carin Svensson

Specialarbete, SV1203 7,5 hp

Ämne: Svenska språket

Termin: VT 2014

Handledare: Benjamin Lyngfelt

Sammandrag

Syftet med uppsatsen har varit att karaktärisera och beskriva *VERB_{Adj refl}* konstruktionens användning och egenskaper vid adjektivavledda verb följt av ett reflexiv. Med hjälp av Korpusstudier i Språkbanken vid Göteborgs universitet har jag konstruerat en konstruktionspost i det konstruktikon som är en del i forskningsprojektet Svenskt frasnät++. Konstruktionen *VERB_{Adj refl}* fungerar som ett sätt att uttrycka att någon betar sig på ett specifikt sätt genom att använda adjektivavledda verb följt av ett reflexiv.

Nyckelord: konstruktion, Korp, adjektivavlett verb, reflexiv, konstruktikon

Innehållsförteckning

1.	Inledning	1
2.	Syfte	1
3.	Bakgrund.....	1
3.1.	Konstruktion.....	1
3.2.	Konstruktionsgrammatik.....	2
3.3.	FrameNet och Svenskt Frasnät++	3
3.4.	Konstruktionen VERB _{Adj} Refl.....	4
4.	Genomförande	6
4.1.	Metod	6
4.2.	Korpussökning	6
4.2.1.	Första sökningen	7
4.2.2.	Andra sökningen	7
4.2.3.	Tredje sökningen	8
4.3.	Sökning i Korp med verb som har verbsuffixet –a såg ut enligt tabell 3.....	9
4.4.	Sökning i Korp med verb som har verbsuffixet - na.....	10
4.5.	Sökning i Korp med verb som har verbsuffixet såg ut enligt tabell 4	10
4.6.	Sökning i Korp med verb som har verbsuffixet –isera såg ut enligt tabell 5 10	
5.	Resultat	11
5.1.	Den första sökningen	11
5.2.	Den andra sökningen.....	11
5.3.	Den tredje sökningen	11
5.3.1.	Sökning av adjektivavledda verb med suffix –a.....	11
5.3.2.	Sökning av adjektivavledda verb med suffix –na.....	12
5.3.3.	Sökning av adjektivavledda verb med suffix –era.....	13
5.3.4.	Sökning av adjektivavledda verb med suffix –isera.....	13
5.4.	Finns det belägg i korpussökningarna för konstruktionen Verb _{Adj} Refl? ...	14
5.4.1.	Test med att sätta in reflexiven ”sig”	14
5.4.2.	Test med att sätt in vanligt objekt i Verb _{Adj} + sig konstruktionen	15
6.	Upprättande av konstruktionspost	16

6.1. Saldo.....	16
6.2. Konstruktionspost	16
7. Diskussion.....	18
8. Litteraturförteckning.....	20

1. Inledning

Alla har vi säkerligen hört andra eller oss själva använda adjektivavledda verb i syfte att förstärka vårt budskap. Genom att exempelvis säga ”att någon fånar sig” om man tycker att någon är fånig. Eller om någon betar sig fånigt respektive klantigt. Konstruktionen beskriver med andra ord en subjektiv bedömning hur någon tycker att någon betar sig snarare än att konstruktionen beskriver en personlighet. För en person som har svenska som förstaspråk tänker vi inte alltid på de idiomatiska uttryck vi använder för att förtydliga våra intentioner. Det behöver dock inte vara lika självklart för en andraspråkstalare.

Jag har valt att undersöka närmare hur sådana här uttryck med adjektivavledda verb följt av ett reflexivt pronomen används. Detta har jag gjort genom att använda mig av sökverktyget Korp.

2. Syfte

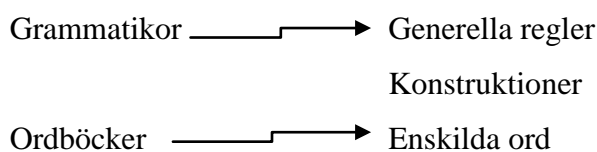
Syftet med denna uppsats är att karaktärisera och beskriva konstruktionen [VERB_{Adj} refl] för att sedan kunna konstruera en post i Språkbankens svenska konstruktion som håller på att konstrueras i och med konstruktionsprojekt som pågår vid Göteborgs universitet.

3. Bakgrund

3.1. Konstruktion

Inom Institutionen för svenska språket på Göteborgs universitet pågår ett forskningsprojekt som går under namnet SweCcn(Swedish Construction) eller ett svenskt konstruktion och har som syfte att täcka tomrummet mellan grammatikor

och ordböcker Lyngfelt m. fl. under utgivning). Språket beskrivs främst av ordböcker och grammatikor men utöver de språkliga företeelser som beskrivs där finns det språkliga strukturer som faller mellan stolarna. Grammatikor fångar främst upp generella regler i språket och ordböcker fångar upp beskrivningar av enskilda ord. Frågan är alltså var hamnar de språkliga uttryck som varken är generella regler eller enskilda ord? (se figur 1.) Sådana språkliga uttryck brukar kallas konstruktioner.

Figur 1.

Källa: (Benjamin Lyngfelt, personlig kommunikation)

Ett exempel på sådan här konstruktion är X-och-X-konstruktionen som visas i exempel (1).

- (1) – Har du köpt en ny bil?
 – Nja, **ny och ny**, den är från 2008.
 (Lyngfelt m fl. under utgivning)

Denna konstruktion har troligen hamnat mellan stolarna eftersom konjunktiven ”och” har en funktion i konstruktionen som den inte annars brukar ha. I den vanliga beskrivningen av ”och” används ”och” mer som samordningsfunktion som i ”äpplen och päron” och ”brott och straff” (Lyngfelt & Forsberg, 2012)

3.2. Konstruktionsgrammatik

Som tidigare nämnts beskrivs språket till stor del i ordböcker och grammatikor. I grammatikor och ordböcker finns det alltid så kallade undantag och specialfall som utmärker sig genom att de avviker från de generella exemplen.

Dessa undantag och specialfall som exempelvis kan vara idiomatiska uttryck klassificeras oftast som misstag, kreativitet eller avfärdas som perifert och ointressant. I själva verket berikar dessa undantag och specialfall i regel språket och gör det mer levande. Därför vill man inom konstruktionsgrammatiken ge dessa språkbruksexempel en större uppmärksamhet.

Inom konstruktionsgrammatiken har konstruktion (Cxn) utvecklats som är en databas över svenska konstruktioner. Syftet med Cxn är att beskriva sådana strukturer som inte har fångats upp i lexikon eller grammatikor (Lyngfelt & Forsberg, 2012).

3.3. FrameNet och Svenskt Frasnät++

Förebilden till forskningsprojektet SweCcn eller Ett svenskt konstruktion är inspirerat av *The FrameNet Construction (FrameNet)* som utarbetades vid UC Berkeley i USA (Fillmore, Lee-Goldman & Rhomieux, 2012). Swedish FrameNet(SweFN) är den svenska motsvarigheten till FrameNet som ingår tillsammans med SweCcn i ett nätverk av resurser inom Språkbanken (Lyngfelt, Forsberg: 2012). Det som är gemensamt med FrameNet och Svenskt frasnät(SweFN) är att lexikal betydelse beskrivs utifrån semantiska ramar. En semantisk ram kan också beskrivas som ett semantiskt sammanhang. Exempel på en semantisk ram är kommersiell transaktion. Inom denna ram kan substantiv som köpare, säljare, varor, pris och även fasta fraser som till salu och adjektiv som billig och dyr ingå. I FrameNet struktureras ordförrådet dels utifrån semantiska ramar och dels utifrån ord. Svenskt frasnät++ är ett projekt som dels handlar om att bygga upp Svenskt frasnät och dels handlar om att integrera en mängd resurser med varandra, däribland konstruktikonet(Cxn). Plustecknen antyder att SweFN inte är någon lexikal resurs utan integreras med andra material vid Språkbanken vid Göteborgs universitet (Lyngfelt, Forsberg, 2012).

3.4. Konstruktionen VERB_{Adj} Refl

Om man jämför de två nedanstående meningarna där man använt sig av två adjektivavledda verb ”fåna” och ”effektivisera” kan man utläsa en semantisk skillnad. För att undersöka om det finns någon semantisk skillnad i exemplen (1) och (2) nedan kan man göra två test. Det man försöker fånga med dessa tester är om reflexiven ”sig” har en semantisk roll. Det ena testet är att man lägger till *själv* efter reflexiven *sig*. Det andra testet är om man byter ut det reflexiven ”sig” mot ett vanligt objekt som i exemplen (4) och (5). Frågan är då om man lägger till ”själv” i de båda exemplen (2) och (3) vad får då fraserna för olika betydelse?

Enligt Svenska akademins grammatik, (SAG) förutsätter ett verb i sin lexikala betydelse en karaktäristisk uppsättning av semantiska roller, som motsvarar verbets semantiska valens. En slags semantisk roll är agens vilket är den roll utför eller kontrollerar vad som sker. Verbets agens beskrivs i de allra flesta fall som verbets subjekt och här syftar det reflexiva pronomenet *sig* på den som utför handlingen, det vill säga subjektet. Vid vissa verb i en viss betydelse är ett reflexivt objekt obligatoriskt. I flera sådana fall är det inte möjligt att konstatera om objektet har någon egen referens eller om objektet bara har till uppgift att signalera en särskild betydelse hos verbet.

Nedan är exempel på X i en kontext i konstruktionen Verb_{Adj} Refl med verben ”fåna” och ”effektivisera”.

- (2) X fånar sig (själv)
- (3) X effektiviserar sig (själv)
- (4) *X fånar ngn/ngt
- (5) X effektiviserar ngn/ngt

I (2) får tillägget med ”själv” en annan betydelse än utan ”själv”. ”X fånar sig” betyder att X är fånig. När man lägger till ”själv” blir det tydligt att reflexiven inte har någon semantisk roll. Det betyder inte heller att X bara är fånig utan att X fånar sig gentemot sig själv. I (3) är det ingen betydelskillnad på om man lägger till ”själv”. Exempel (4) är grammatiskt inkorrekt och det blir tydligt att konstruktionen

Verb_{Adj} Refl kräver ett reflexiv. Exempel (5) liksom i (3) har reflexiven den semantiska rollen som uttrycker föremålet för vad som effektiviseras.

4. Genomförande

4.1. Metod

För att samla in underlag till denna uppsats har jag genomfört en korpusstudie. För att göra detta har jag använt mig av Språkbankens konkordansverktyg Korp som tillhandahålls av Göteborgs universitet. Korp består av 169 olika textsamlingar(korpusar) som innehåller drygt 4 miljarder löpord. Dessa korpusar är ett axplock från vitt skilda språkliga källor som bloggtext, dagstidningar, skönlitteratur och akademiska texter etc. Korpussökningarna har till en början varit generella och därmed genererat ett stort antal träffar. För att sedan undersöka specifika fall har sökningen begränsats. Eftersom sökningen i Korp resulterade i alldeles för många felträffar för att fånga den sökta konstruktionen har jag varit tvungen att konstruera några möjliga exempel för att fånga exempel på konstruktionen.

4.2. Korpussökning

Den söksträng som jag har använt mig av har varierat men generellt sett ut enligt tabell 1 på följande sätt:

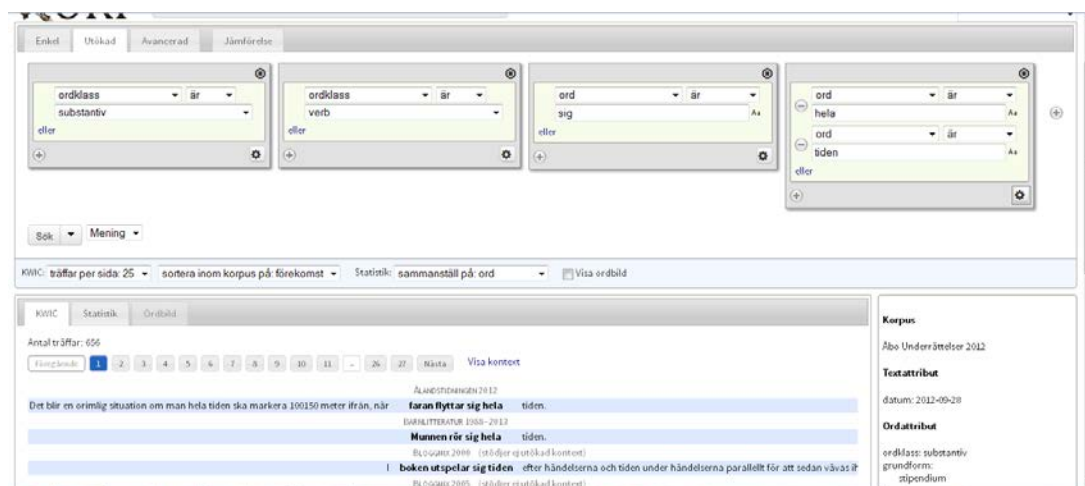
Tabell 1.

ordklass	Ordklass	ord	(ord)
substantiv	Verb	sig	(hela)

Anledningen till att jag valt att använda mig av ordet *hela* är för att begränsa sökningen så att resultatet av korpussökningen i möjligaste mån blir fraser som slutar med tidsadverbet ”hela tiden” och inte slutar med det reflexiva pronomenet *sig*. Detta har jag gjort för att undvika träffar som slutar med verbpartiklar eller andra komplement. Exempelvis kan det annars bli felträffar som ”ta sig en tupplur” eller ”tränga sig fram” där reflexiven blir föremål för handlingen och därmed inte fångar sådana språkliga exempel som jag är ute efter.

4.2.1. Första sökningen

Den första sökningen sökte jag i alla 161 sökbara korpusar och enligt figur 2.

Figur 2. Första korpussökningen

Denna sökning gav väldigt många träffar samt att jag fick träffar som inte fångade de träffar som jag var ute efter.

4.2.2. Andra sökningen

I andra sökningen uteslöt jag vanligt förekommande verb som inte fångade det jag var ute efter. De verb som jag valde att utesluta var "hålla" och "tänka". Denna sökning gav 8555 träffar och fångade ändå inte alla verb som jag ville komma åt i min sökning. Jag började konstruera exempel som exempelvis "fåna sig" för att fånga konstruktionen i Korp.

4.2.3. *Tredje sökningen*

Eftersom man tyvärr inte kan välja adjektivavledda verb i Korp får man göra sin sökning med verb som man vet är avledda från adjektiv. För att hitta sådana här verb fick jag konstruera exempel med verb som både kan vara adjektivavledda och substantivavledda i (SAG). Här är exempel på de adjektivavledda verb som SAG ger exempel på.

Verb som är adjektivavledda med hjälp av suffixet –a.

lugna

blanka

fria

slöa

Verb som är adjektivavledda med hjälp av suffixet –na.

blekna

svalna

svartna

kallna

svalna

hårdna

mjukna

tillfriskna

tjockna

Verb som är adjektivavledda med hjälp av suffixet –era.

chockera

halvera

aktivera

kokettera

Verb som är adjektivavledda med hjälp av suffixet –isera.

effektivisera

brutalisera

liberalisera

aktualisera

specialisera

I Korp såg min sökning ut enligt tabell 2 vad gäller samtliga av SAG:s lista av adjektivavledda verb.

Tabell 2.

lemgram	ord
adjektivavlett verb	sig

4.3. Sökning i Korp med verb som har verbsuffixet –a såg ut enligt tabell 3

Denna sökning har liksom alla sökningar i Korp gjorts på alla 162 sökbara korpusar.

De korpusar där flest antal träffar förekommer är olika former av bloggtext.

Det som man kan avläsa av tabell 3 är att flest antal träffar är för verbet “lugna”.

Tabell 3.

lemgram	ord	Antal träffar i Korp
adjektivavlett verb	sig	
lugna	sig	8088
blanka	sig	0
fria	sig	155
slöa	sig	37

4.4. Sökning i Korp med verb som har verbsuffixet - na

När jag testade med samtliga verb från SAG som slutar med -na gav samtliga sökningar i Korp 0 träffar. Detta var inte helt oväntat eftersom min språkkänsla säger att det låter fel och skriva exempelvis:

(6) Det svalna sig hela tiden.

4.5. Sökning i Korp med verb som har verbsuffixet såg ut enligt tabell 4

Denna sökningen gav enligt tabell 4 flest antal träffar hos verbet aktivera. Min språkkänsla säger mig att "aktivera sig" används mycket.

Tabell 4.

lemgram	ord	Antal träffar i Korp
adjektivavlett verb	sig	
chockera	sig	6
halvera	sig	18
aktivera	sig	2501
kokettera	sig	4

4.6. Sökning i Korp med verb som har verbsuffixet -isera såg ut enligt tabell 5

I denna sökning påträffades en sökning med verbet brutalisera som verkade stämma in på konstruktionen.

Tabell 5.

lemgram	ord	Antal träffar i Korp
adjektivavlett verb	Sig	

effektivisera	sig	60
brutalisera	sig	2
liberalisera	sig	17
aktualisera	sig	9
specialisera	sig	9077

5. Resultat

5.1. Den första sökningen

Den första sökningen gav mest insikten att jag var tvungen att inte söka på generella exempel då sökningen gav för många irrelevanta träffar i Korp. Samtidigt som jag såg de exemplen som gav många träffar.

5.2. Den andra sökningen

Andra sökningen gav vissa intressanta fall här är några exempel:

”Min data har cp-at sig hela dagen” (Korpus Bloggmix 2006)

”I övrigt tycker jag att Språkrådet fånar sig rätt ofta vad gäller Nyordslistan”.
(Korpus Twittermix)

5.3. Den tredje sökningen

5.3.1. Sökning av adjektivavledda verb med suffix *-a*

I sökning av adjektivavledda verb som slutar med suffix *-a* var förekomsten av ”lugna sig” vanligast. När man tittar på vad det är för sökningar som dyker upp handlar de om att man vill lugna någon eller att man vill att någon lugnar sig, vilket nedanstående exempel visar.

- (7) ”Och när de kommer till skolan är de så uppskärade att de tar lång tid innan de lugnat sig.” (Korpus, Åbos underrättelsetjänster)

Verbet ”blanka” gav vid denna sökning 0 träffar, vilket troligtvis beror på att ”blanka” inte är vanligt förekommande verb och då minskar även sannolikheten att den skulle vara med i ytterligare en grammatisk konstruktion. Verbet ”fria” kom på andra plats i denna sökning. Här är några exempel från Korpussökningen:

- (8) ”Vem läxar upp dessa galningar när kvinnor stenas för att de inte lyckas fria sig från våldtäktsmän.” (Korpus Bloggmix 2010)
- (9) ”Han la också ner en florhuva, för att kunna fria sig från mygg...”(Korpus DN 1987)
- (10) ”Det får inte vara så att dessa personer kan fria sig från vårdslösheten genom att rapportera den. (Korpus Flashback: Droger)

Vad man kan se av dessa med ”fria sig” verkar ”fria sig” förekomma mycket när det gäller att man skall försvara sig från någonting. Här är några exempel från sökningen med ”slöa sig” som gav minst antal träffar för dessa verb.

- (11) ”/.../ som till exempel när min fjärrkontroll till kameran slöar sig (tajt tidsplan när man fotar utomhus, /.../” (Korpus Bloggmix 2010)
- (12) Att en del sedan skryter om att de visst slöade sig igenom gymnasiet och ändå skrev högt på HP återspeglar inte verkligheten.(Korpus Flashback: Samhälle)
- (13) Man har inte bara pillat ludd och slöat sig. (Korpus Flashback: Samhälle).

5.3.2. Sökning av adjektivavledda verb med suffix -na

Denna sökning gav som bekant inga träffar alls. Den slutsats som man kan dra av dessa verb inte ingår i konstruktionen ”Verb_{Adj} Refl”.

5.3.3. Sökning av adjektivavledda verb med suffix –era

I Korpussökningen med verbsuffixet –era var det ”aktivera” som gav flest träffar. Här är exempel på meningar ifrån Korpussökningen.

- (14) ”Varför aktiverar sig dessa husskyddare inte tidigare?” (Korpus Åbo Underrättelser 2012)
- (15) ”Både badland, tivoli och djur att titta och aktivera sig med!” (Korpus Bloggmix 2005)

Att ”aktivera sig” är det vanligaste verbet i denna verbgrupp tror jag beror på att det just betyder motsatsen till passiv. Det vill säga att man gör något aktivt, vilket man även kan avläsa från de Korpussökningen. De andra verben i denna verbgrupp gav inte lika många träffar men det tror jag främst beror på att de inte används lika ofta som verbet ”aktivera”. Det finns ju också många användningsområden för verbet ”aktivera”. Här är en sökträff med verbet chockera.

- (16) Johanna Rytel kör stenårt på att chockera sig till en karriär. (Korpus Flashback: övrigt)

5.3.4. Sökning av adjektivavledda verb med suffix –isera

I denna sökning med adjektivavledda verb med verbsuffix –isera var det effektivisera som gav näst flest träffar. Detta tror jag beror främst på att effektivisera känns som att det är ett av det vanligaste verben bland verben i denna verbgrupp. För övrigt är det minst antal träffar i Korp för denna verbgrupp. Här är dock några exempel för effektivisera:

- (17) Att effektivisera sig själv på detta sätt känns helt tokigt. (Korpus Bloggmix 2010)
- (18) Man kan tjäna enorma summor om man effektiverar sig och ser över alternativen. (Korpus Flashback: Dator & IT)

Verbet ”brutalisera” gav följande Korpusträffar:

- (19) ”Man dödar och brutaliserar sig igenom de politiska motståndarna för att sedan få stabil makt över landet.” (Korpus Flashback: Politik)
- (20) ”hur stor är då chansen att arenan blir svart och undertaker dyker upp och brutaliserar sig på kane?”

Verbet ”liberalisera” gav 17 träffar. Här är några exempel från sökningen.

- (21) ”Ah, först liberaliserar sig SD och kastar ut och utesluter alla nationalisterna för att sedan återradikaliseras” (Korpus Flashback: Politik)
- (22) ”De centraleuropeiska länderna liberaliserade sig ju utanför EU.” (Korpus Flashback: Politik)

5.4. Finns det belägg i korpussökningarna för konstruktionen Verb_{Adj} Refl?

För att kontrollera om det finns belägg för konstruktionen Verb_{Adj} Refl har jag först gjort testet med att lägga till ”själv” efter reflexiven ”sig”.

5.4.1. Test med att sätta in reflexiven ”sig”

- (23) *”Det är väldigt sällan jag tar till våld men jag visar vid ’rätta’ tillfällen att jag är kapabel till vad som helst och då lugnar sig(själv) hela situationen och även jag.”
- (24) (Korpus Flashback: Vetenskap & humaniora)
- (25) ”Han la också ner en florhuva, för att kunna fria sig (själv) från mygg...”(Korpus DN 1987)
- (26) */.../ som till exempel när min fjärrkontroll till kameran slöar sig (själv) (tajt tidsplan när man fotar utomhus, /.../” (Korpus Bloggmix 2010)
- (27) Varför aktiverar sig(själv) dessa husskyddare inte tidigare?” (Korpus Åbo Underrättelser 2012)

- (28) *Johanna Rytel kör stenårt på att chockera sig(själv) till en karriär.
(Korpus Flashback: övrigt)
- (29) Att effektivisera sig(själv) själv på detta sätt känns helt tokigt. (Korpus Bloggmix 2010)
- (30) ”*Man dödar och brutaliserar sig(själv) igenom de politiska motståndarna för att sedan få stabil makt över landet.” (Korpus Flashback: Politik)
- (31) ”Ah, först liberaliserar sig(själv) SD och kastar ut och utesluter alla nationalister för att sedan återrädkaliseras” (Korpus Flashback: Politik)

I exempel (27) och (31) blir ordföljden fel vid insättande av ”själv”.

5.4.2. Test med att sätt in vanligt objekt i *Verb_{Adj} + sig* konstruktionen

- (32) X lugnar ngt/ngn
- (33) X friar ngt/ngn
- (34) *X slöar ngt/ngn
- (35) X aktiverar ngt/ngn
- (36) X chockerar ngt/ngn
- (37) X effektiviserar ngt/ngn
- (38) *X brutaliserar ngt/ngn
- (39) X liberaliserar ngt/ngn

6. Upprättande av konstruktikonpost

En konstruktikonpost har ett särskilt format som beskriver konstruktionens namn, element som ingår i konstruktionen, struktur m.m.

6.1. Saldo

Saldo står för svenskt associationslexikon och är en omfattande elektronisk lexikonresurs för modernt skriftspråk som tillhandhålls av Göteborgs universitet. Saldo är främst avsedd för språkteknologisk forskning och avviker därför från vad man förväntar sig finna i traditionella lexikon. Det som utgör denna skillnad är att Saldo är i) ett semantiskt lexikon, ii) ett morfologiskt lexikon samt en datortomologisk beskrivning. Saldo fungerar som en länk mellan Språkbankens elektroniska resurser däribland SweFN och när det gäller konstruktionsposterna länkas även de till Saldo.

6.2. Konstruktionspost

Id	VERBA _{Adj sig}
Type	Cx
Category	V refl
Definition	
Structure	VP refl
Cee	Refl
Coll	Fåna
Internal construction elements	V _{Adj} refl
External Construction	Subj

elements	
Examples	<p>”Språkrådet fånar sig rätt ofta vad gäller Nyordslistan.” (Korpus Twittermix)</p> <p>” Man dödar och <u>brutaliserar sig</u> igenom de politiska motståndarna för att sedan få stabil makt över landet.” (Korpus Flashback: Politik)</p>
Reference	<p>Svensson, Carin (2014). ”Språkrådet fånar sig rätt ofta vad gäller Nyordslistan” [VERB_{Adj} refl] (B-uppsats), Institutionen för svenska språket, Göteborgs universitet</p>

7. Diskussion

I resultatet av den Korpussökning som gjorts för att konstruera konstruktionen VERB_{Adj} Refl var det inte så mycket belägg för denna konstruktion. I de två tester som jag har gjort med de sökresultat som jag fått har testet med att byta ut reflexiven ”sig” fungerat bäst. Anledningen till detta är att när jag gjorde det andra testet med att lägga till ”själv” efter ”sig” fanns det ordföljdsregler i mina exempelmeningar från Korp som gjorde att testet inte fungerade helt optimalt. De verb som verkar passa in i konstruktionen är verben ”slöa” och ”brutalisera”. Se exempel (34) och (38). Här får man dock beakta att verbet slöa är transitivt och kräver en reflexiv. Därför är det kanske inte så konstigt att meningen blir grammatiskt fel när man byter ut reflexiven mot valfritt objekt. När det gäller verbet ”brutalisera” verkar det dock inte gälla för alla fall men i exemplen (19) och (20) verkar de stämma. Jag är dock medveten om att man inte kan dra några generella slutsatser av denna undersökning.

Det har inte varit helt enkelt att söka i Korp eftersom jag har fått väldigt många träffar som inte stämt med vad jag är ute efter i min sökning. Därför har jag varit tvungen att konstruera exempel som jag varit ute efter att hitta med hjälp av Korp. Jag har därför varit tvungen att konstruera några möjliga exempel för att fånga konstruktionen. En svårighet med att söka i Korp är att det inte går att söka endast på adjektivavledda verb, vilka jag var ute efter att hitta med hjälp av Korp.

Det hade därför varit spännande och se hur många träffar en sådan sökning skulle se ut i framtiden. Vilka verb skulle söksträngen i Korp i så fall fånga? Det verkar ju som att man helt kan utesluta verb med suffixet –na i denna konstruktionen Verba sig. Anledningen till detta tror jag har att göra med att dessa verb i regel beskriver olika former av tillstånd olika företeelser befinner sig i. Dessa verb använder man även hos händelser som bara sker och inte är viljestyrda. Det låter exempelvis konstigt att säga han bleknar sig istället för han fånar sig. Det föreligger ju här en betydande betydelskillnad mellan verben blekna och fåna sig. Att något svartnar eller bleknar hos en mänsklig varelse är inte något som man själv styr som i meningarna:

(40) Han svartnade till av ilska.

(41) Hon bleknade vid sin dödsbädd.

Att man av någon anledning svartnar och ilska eller är blek på grund av sjukdomstillstånd är ju inget som medvetet styr av egen vilja. Till skillnad från meningen ”Språkrådet fånar sig vad gäller nyordslistan” (Tvittermix).

Under arbetet med denna B-uppsats har det även varit för kort om tid för att göra sökningar i Korp med andra former av reflexiv som ”mig” och ”dig”. Det skulle dock vara intressant och titta närmare på konstruktionen i sin form med fler reflexiv. Jag har dock konstaterat att konstruktionen verb + reflexivt pronomen då det gett resultat i Korp med minst ett reflexivt pronomen.

Vad gäller pragmatisk var konstruktionen ”Verb_{Adj} Refl” har det varit främst i bloggtexter eller diskussionsforumet Flashback.

8. Litteraturförteckning

Fillmore, Charles J., Lee-Goldman, Rusell & Rhomieux, Rusell 2012. The FrameNet Construction I: H. Boas & I. Sag (red.) *Sign-Based Construction Grammar*. Stanford: CSLI. S. 309-372.

Lyngfelt, Benjamin (2007): Mellan polerna. Reflexiv- och deponenskonstruktioner i svenskan. *Språk och stil* NF 17: 86–134.

Lyngfelt, Benjamin & Markus Forsberg (2012): Ett svenskt konstruktion. Utgångspunkter och preliminära ramar. (GU-ISS 2012-02) Inst. f. svenska språket, Göteborgs universitet.

Lyngfelt, Benjamin, Lars Borin, Linnéa Bäckström, Markus Forsberg, Leif-Jöran Olsson, Julia Prentice, Rudolf Rydstedt, Emma Sköldberg, Sofia Tingsell & Jonatan Uppström under utgivning). "Ett svenskt konstruktikon. Grammatik möter lexikon." *Svenskans beskrivning* 33, Helsingfors.

SAG = Teleman, Ulf, Staffan Hellberg & Erik Andersson 1999. *Svenska Akademiens grammatik*. Stockholm: Norstedts Ordbok.

Användarhandledning för verktyget Korp

<http://spraakbanken.gu.se/swe/forskning/infrastruktur/korp/anvandarhandledning>

Hämtad 2014-05-04